

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 16.

Majd elmúlnak a bajok.

Most melegegett belé a kereskedelem-ügyi miniszter által, az önálló vámtarifa érdekében összehívott értekezlet a vitába, de mi már kezdünk fájni tőle.

Szakértekezlet volna ez. Abból a célból hívta össze a kormány, hogy az egyes vámtételeknél direktívákkal szolgáljon. Wekerle kezdte ezt meg a valuta anket gyűlésnél. Meghallgatta a szónokokat, minden érdekcsoport kívánságát megismerte, aztán bezárta az értekezletet, csinált törvényjavaslatot, melyben az apró érdekeket lehetőleg kimélve a közérdek szerint, persze a párt érdekét sem tévesztve, sajnos, szem elöl, megcsinálta a valuta törvényt. A szakülések eredménye a jó törvény, a párt érdek befolyása a helytelen időben való végrehajtás, mely a Rotschildoknak busás perczentet hozott, nekünk pedig egyszerűen papiros-valutánk maradt.

Ezért nem sokat bizunk a szakértekezletekben a liberális uralom alatt, hisz mindig az a vége ami a kezdete; a miniszter akarata és a biztos megszavazás, az ellenzéki satiszták villámlása és menyörgése kíséretében.

Hanem ez a vám anket még kevesebb értékű a valuta ankétnél is. Mintha csak a fogát húzogatnák a szónokoknak úgy állnak fel beszélni és honi szokás szerint szólnak minden egyébről, csak arról nem, amit a miniszter kíván tőlük, a szakdolgozokról.

Sohasem hittük volna, hogy milyen könnyű szakférfinak lenni. Meg van a sablonja. Először elzengi a szónok, hogy ő nem ellensége Ausztriának. Ennek örülhet a szónok, de Ausztriára nézve, a miniszter kijelentése folytán, meglehetősen közömbös. Azután rendesen az következ, hogy mennyi bajunk származik abból, ha külön válnánk Ausztriától.

Hát hiszen én Istenem! Tudjuk azt jól, hogy ha a külön válásból mindenkinek egy emeletes háznai haszna volna, akkor a liberális pártiak már rég a maguk emeletes házában laktának, olyan tökéletesen és gyorsan elváltak volna Ausztriától, azt is tudjuk, hogy kivált eleinte nem hasznunkra válnék a gazdasági külön válás, de sőt gazdasági téren erős megrázkódással is járna, ami két inséges esztendő után nem a legkivánatosabb delectáció, de hát eljöhét az ideje, hogy külön kell válnunk s annak az sirásra ország világ előtt, hogy milyen baj volna nekünk az önállóság, legalább is van olyan megalázó, mintha valaki kérné gyámja számára a gyámkodási idő meghosszabbítását.

Csakis a beszédek végén találunk aztán szakvéleményt, úgy homeopatikusan adagokban.

Hát ettől a szakértekezlettől nem a miniszter lesz okosabb, hanem Ausztria, mely arra a gondolatra jöhet, hogy jó lesz nekünk osztrák parlament helyett a 14. §. is, mert minden áron akarjuk a vámközösség fentartását.

Szó is emelkedik már két irányban.

Az osztrákokból kimelegedett az első félsz, s most lapjaik kedves szerénységgel hirdetik, hogy Dániel-nek buknia kell ezért a stikliért. Pedig talán nem is stikli volt, hanem kötelesség ez a vámtervezet, más irányban pedig itthon, sőt magában a szakértekezletben is mind sürűbben emlegetik, hogy abba kell hagyni az értekezést, mert nincs miért folytatni. Pedig elkövetkezhet amiért, s akkor nem lehet majd a minisztert okolni, hogy miért talál a fordulat készületlenül s miért nem gondoskodott előre.

Ausztriában ugyanis oda minden remény a kiegyezés parlamentáris keresztülvihetőségére nézve. A németek visszatartása után, a cseh alkotmányhü nagybirtokosság is visszautasította a békéltetési próbát. A nyelvrendeletnek Babeli zavara járja még mindig oda át s e zavarban nem akarnak látni, hallani semmi egyebet. A szesz- és cukor-adóról szóló törvényeket is, melyeket szentesítve tegnap közölt a hivatalos lap, oda átal, csak a 14. §-sal lehet majd életbeléptetni.

Igy állanak most az ügyek, hét hónapra a 10 éves kiegyezési szerződések lejártá után. Itthon nem indítanak, oda át széthuznak, hogy jutnak így előre e fontos ügyek?

Azt hisszük sehogy. Megállanak szépen. Jön újabb provizorium, lesz idült provizorium. De ha ez is haladás a liberálisok előtt, hát ezt csak a jog állapotok szétszűlésében lehet haladásnak mondani.

P-y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy modern ember.

Irtá: Deér.

Magas, fehér cylinder, elegáns, szürke császárkabát, kifogástalanul vasalt nadrág, fényes lakktopán. Ebbe a toilletbe nagyon beburkolva. »Ó«, az elegáns világi, a nemes hazafi, a mélyen érző emberbarát.

Ami pedig ezen sok jeles belső tulajdonságnak külső alkotását illeti, arra nézve sem maradunk adósok a felelettel.

Nyulánk, karcsu alak. A fején nagy gondal van elrendezve az a néhány fűrt, mely mintegy hirmondója a hajdani dús hajzatnak. E gonddal ápolat »hajzat«-nak mintegy folytatása a vörös színbe játszó, szintén gyöngéd figyelemmel ápolat csöflett, mely kétoldalt nyulik alá egészen az áll aljáig s olyan színben tűnik föl, mintha kötőfékje volna a fejbőrnek s az azon viruló, illetve kiveszni induló hajnak.

E férfit diszeknek aztán koronája a hajlós »sas«-orr alatt merészen kunkorodó bajusz.

Ez az »Ó« feje, mely egy hosszú nyakon nyugszik. A nyak hosszúságára csakis a félelmetesen magas gallérből lehet következtetni, a mely gallér aztán lehetővé teszi a nyaknak állandó arisztokratikus merevségét.

A külsőről még csak azt kell megjegyeznünk, a mi e gondozott s agyonpacsulizott hustömeg mozgásba hozatalát illeti.

Ha »Ó« megindul, akkor ez az indulás nem úgy történik, mint más becsületes embernél, ki tudvalevőleg a lábával indul előre.

»Ó« nem. Nála a fej indul előre. Hogy miért, azt bajos volna megmondani. Csak egy elfogadható okot hallottam, mely szerint a fej előtérbe helyezése onnét ered, hogy levén az legüresebb, legkönnyebben hozható mozgásba. Ezt az okot én is kénytelen vagyok elfogadni.

De nézzük tovább. — Mikor a fej megindult, akkor utána görbül a hát is. Így nyeri aztán az egész alak azt a bizonyos elegáns, hanyag hajlottságot, a mi emlékezteti az embert holmi átszenvedett kinos, katzenjammeres perczekre.

Végre aztán mozgásba jó a láb is. De ez sem normális . . .

Minden jóra való ember örül, ha minél kevesebbé magasra kell emelni a lábát. Nem így »Ó«. Mielőtt kilépne a lábát felhuzza. Térde meghajlik s az első lábszár a czommbal mintegy derékszöveget képez. Miután ezt a műveletet sikkal és kellő elegáncziával végrehajtotta, akkor mérsékelt gyorsasággal előre löki lábát s megvan egy — lépés.

De az egész művelet olybá tűnik föl, mintha valaki hurkot vetne az »Ó« lábára, a mikor a földről fölemeli s ezt aztán szép lassan huzza fölfelé, míg végre »Ó« neki sikerül lábát kiszabadítani s akkor siet újra a földre helyezni, nehogy még orra bukják.

A lábának erre tagadhatatlanul sikkes és kifogástalanul arisztokratikus mozdulatait har-

monikusán kísérik a kezek, illetve karok mozdulatai. Tudniillik, mikor a jobb láb térdben meghajol derékszög alatt, ugyanekkor a jobb kéz hasonló mozdulatot végez, azzal a csekély különbséggel, hogy nem térdben, hanem könyökben hajol meg. Ez különben nem sokat változtat a dolgon.

Szóval ime itt áll előttünk teljes apparátusban »Ó«.

Most már csak az van hátra, hogy elmondjam ki »Ó«, mi »Ó«.

Ime tessék. Ő nem más, mint:

Alsó és felső putnoki Putnoky Tihamér.

Legalább én ezt a nevet olvastam névgyégyén, melynek balsarkában még ott diszlett valami lehetetlen czimer. Hogy mit ábrázolt, azt nem tudom. Ezt különben hiányos zoológiai ismereteimnek tudom be.

Azt sem sikerült soha megtudnom, hogy Putnoky Tihamér miféle foglalkozást üz. Pedig őszintén mondhatom, hogy lelkiismeretes figyelemmel kísértem minden lépteit.

Ott van mindenütt. A kaszinóban szerepet játszik. Hogy miért? Bajos volna megmondani. Az én szerény véleményem szerint alighanem azért, mert utánozhatlan elegáncziával tudja az »r« betűt kiforgatni becsületes mivoltából. Sohasem mondja ki ezt a jóra való betűt egészen, hanem mintha a fele a torkán akadna és csak az után kéreznék elő, de akkor sem az ajkain, hanem az orrán keresztül.

Mindenesetre, ez igen figyelemre méltó tehetség.

Vám-ankét.

Ami tegnap nem történt meg, az megtörtént ma. Az agrár és ipari érdekek összeütözköztek. A vám-ankét második napját a legelkeseredettebb agráriusok, mint: gróf Károlyi Sándor, gróf Zselénszky Róbert, Emödy József stb. foglalták le maguknak, de óvakodtak bele vinni a vitába az érdekek összeütözközését s az ipar fejlesztését is proponálták. Szóval: bizonyos előkelő, nyugodt hang jellemezte a második ülést. — Ennek ellentéte a harmadik ülés, melyen az ipar egyesületek nyilatkoztak és a liberális Kossuth-párt, melynek szószólója Komjáthy Béla szokott éles modorával harcol az önálló vámterület mellett. Ebben mindaddig semmi különös nem volt, míg ki nem jelentette, hogy a tegnap hangoztatott agrártörvények Magyarországnak érdekében nem állanak. Ugyanígy villogtatták fegyvereiket az önálló vámterület mellett Thék Endre és még inkább Gelléri Mór, aki az ipar elhanyagolása és tulságos elmaradottsága miatt panaszkodott.

Az ülés másik érdekességét Wekerle Sándor felszólalása képezi, ki az igazság nemtörődését játszva, a kétérdek között közép uton járt, de azért indokoltnak és szükségesnek tartja az agrárvámokat. A közös vámterület mellett is lehetségesnek tartja az ipar fejlesztését. Kárhoztatja a vámháborút és eliteli Ausztriának viselkedését irányunkba, különösen a nagymérvű dühös agitálást, melyet Ausztria ellenünk folytat, mely ha idegen államok rézéről lörtenék, bizonyára diplomatiailag felszólalást von maga után. Beszédje megfelelt a várakozásnak s általános megjegyzései helyesséval találkoztak.

Báró Dániel Ernő keresk. miniszter megkérte a szaktanácskozmány tagjait, hogy lehetőleg röviden nyilatkozzanak a kérdőpontokhoz.

Azután Gelléri Mór szólította fel. Az Országos Iparegyesület igazgatója határozottan hangoztatta, hogy az önálló vámterület híve s nem félti Magyarországot iparát, kereskedelmét, mezőgazdaságát az önálló berendezéstől. Nincs kulturállam, a melynek oly kevés ipara van, mint hazánknak. Egyetlen aggodalma, hogy a pénzintézetek valószínűleg a maguk hasznára fogják kiaknázni a helyzetet. A mezőgazdasági vámok emelését feleslegesnek tartja, a mi pedig a pénzügyi vámokat illeti, e tekintetben lehet szó emelésről, de csak fényűzési cikkeknek.

Thék Endre is az önálló vámterület és első sorban az iparfejlesztés szószólója.

György Endre a vámközösség fenntartását Magyarországi gazdasági érdekének tartja. Ismerteti az előzményeket:

A vámközösség behozatala óta Magyarország folytonosan esett a lejtőn; eleinte nem kaptunk agrárvámokat sem, később kaptuk már ezeket az osztrák ipart belülről védő nagy vámokkal szemben, de ezeknek nem volt semmi gyakorlati értéke, mert teljes értékben megfizettük az ipari vámokat Ausztriának. A vámok tekintetében más az elbánás akkor, ha közös vámterület is más, ha külön vámterület veszünk alapul. Így pl. a gyapju váma, a mely önálló vámterület esetén alig bir jelentőséggel, közös vámterület esetére igen nagy jelentőséggel bír. Politikai okokból is, más természetű okokból és élénken óhajtja a vámszövetség megkötését, a meddig Magyarország érdekeinek megsértése nélkül az lehetséges, de épp oly határozott részt kér abból a küzdelemből, a mely Magyarország akarata ellenére rákényszerítetik. Az Ausztriával való vámszövetséget, vagy csak az Ausztriával egyértelmű eljárást is a tervezett vámtarifá alapján egyenesen lehetetlenségnek tartja. Az önálló vámterület a magyar ipar fejlődésére nézve hatalmas lépést jelentene előre, de az eredménnyel semmi arányban nem álló áldozatokat igényelne.

Hieronymi azon álláspontját, hogy külön vámterület esetére Magyarország 1903. előtt is lemondhat bizonyos vámjairól, jogilag is diffikultálhatónak tartja, de vámpolitikailag is keservesen megbosszulná ez magát. A tervezet ellen mint autonóm tarifa ellen is, tisztán magyar szempontból tekintve a dolgot, súlyos aggodalmak vannak, mert ha mi Ausztriára lövünk, Ausztria visszalő és iparunk problematikus értéke védelme igen nagyon megbosszulná magát a közgazdasági életünk létfeltételét képező mezőgazdaságon. Az Ausztriával szemben contemplált vámtarifában lehetőleg kevés cikkre, lehetőleg kevés vámot kell vetni és az új állapotra rázkódtatás nélkül való átmenetet biztosítani.

Gelléri Mór: Ezt mondják az osztrákok!

György Endre: Igenis, ezt mondják az osztrákok is és teljesen igazságuk van és ha nem volna igazságuk, akkor is megtennék, hogy elletünk minden módon megóvják érdekeiket.

Sándor Pál nem tartja célszerűnek, hogy a képviselőház elhatározza jelen ankét összehívását, mert semmi szükség nem volna arra, hogy Ausztria előtt documentáljuk, hogy békés hangulat van-e nálunk vagy nincs. Nem akar az osztrákok előtt bókolni, de ha már az értekezlet összehívott, teljes nyíltsággal kijelenti, mint kereskedő, hogy a vámtarifa-tervezet elkészítésére semmi szükség sem volt. A legcélszerűbb volna az osztrák-magyar vámtarifa tételeinek egyszerű átvétele autonóm tarifánkba. Jó barátságban akar maradni Ausztriával, de

csak addig, a míg a magyar állam érdekei és méltósága megengedik. A legrosszabb vámtarifánál is károsabbnak tartja azonban a mai helyzet bizonytalanságát; kéri a minisztert, hogy ezt szüntesse meg.

Komjáthy Béla: A maga részéről is azon nézetben volt, hogy örömmel kell üdvözölni azon alkalmat, a hol Magyarország szakférfiainak véleménye nyilvánul az önálló vámterület érdekében; de az eddigi tapasztalatok után őszintén megvallva, sokkal üdvösebbnek tartotta volna, ha a miniszter a szaktanácskozmányt össze nem hívja, mert itt nem egy önértetes, öntudatos nemzet nyilatkozott meg, hanem egy olyan nemzet, a mely megszokta a szolgálást és attól szabadulni nem tud, arra van utalva a jelen viszonyok közt, hogy Ausztriának kezét csókoljon. Meg kell mutatnunk, hogy lejárt már annak az ideje, hogy szolgáljunk Ausztriának. Maga Kossuth Lajos az 1889-iki költséglelőirányzatnál kijelentette, hogy Ausztria ellenséges vámpolitikája mellett gondoskodnunk kell védvámokról. Mintha bizony a mai viszonyokra mondta volna ezt hazánk nagy fia, Kossuth Lajos. De ha már meghivatott a szaktanácskozmányba, elmondja a maga véleményét. A vámszövetséget a szerződéstől el kell választani; míg a vámszövetséget perhorreskálja, addig a szerződési politikának híve. (Helyeslés.) De hazafias kötelességünk azon harmadik eshetőségre is gondolni, ha sem szövetség, sem szerződés nem lehetséges. A vámháborútól félti az országot, de azért számot vet azzal is, hogy ha kell, kész abba is belemenni. Az ország közvéleményének legnagyobb része szerint Magyarország közgazdasági érdekeit a vámszövetség alapján megoldani teljes lehetetlenség. Harmincz esztendeig fizettünk tributumot Ausztriának és megsemmisítjük csirájában iparunk fejlődését; szívesen venné a szövetséget, ha cserélni lehetne Ausztriával, de mint hazafi, nem kívánja más állam megizmosodását megakadályozni és oly állapotot kíván, a mely mellett Ausztria is boldogulhat. A beteresztett tarifát eddig mindenki kritika tárgyává tette Lukács Béla kivételével. Ezt mindenki olyannak képzelte, a mely nemcsak kiindulási pontul szolgál, hanem amelyet érvényesíteni is akarunk. Ez nagy tévedés. Mi azt akarjuk, hogy kiegyezünk. Nem mondhatjuk meg, hogy mit engedünk és mit követelünk, mert csak a viszonyok hatása alatt lehetséges ez. György Endre attól fél, hogy »visszalőnek«. Az volt épen a baj, hogy 300 esztendőn keresztül mindig attól féltünk, hogy visszalőnek. A tegnapi vita nagyon elkésértette. Hiszen, ha nem tudunk a magunk lábán megállni, akkor olvadjunk bele egy más államba. Ha ezt az osztrákok meghallják — amint bi-

A kártyaasztalnál hamisítatlan angol flegmával játszik. Ennek okát ismét nem keresem másban, mint, hogy nem sokat kockáztat.

Ha nyer, akkor biztosan a Hungáriában lehet találni az étkezés óráiban. Ha pedig nem kedvez neki a szerencse, akkor nem tudni, hol ebédel. De azért el nem mulasztaná »ebéd« után benézni a Hungáriába egy picolóra, mely mellett aztán elég hanyag modorban adja elő, hogy melyik grófnál unatkozott végig egy ebédet.

Színházba nem mehettem, a nélkül, hogy ő is ott ne lett volna. Igaz, hogy míg én mint afféle polgári ember, már jóval félnyolcz előtt ott ülök a rendes helyemen, addig ő mindig az első felvonás közepe táján érkezik.

Mikor helyére ér, csak veszi le kalapját. Leteszi maga mellé a földre s aztán fölteszi monokliját, hogy annak segítségével közelebbi szomszédjai fölött tartson szemlét. »Gukkerje« segítségével a távolabb ülőket vizsgálja. Es csak ha mindez megtörtént, akkor pillant oda a színpadra. És ilyenkor mosolyog.

Ha valami ismerősféle uri ember ül mellette, akkor nagy bizalmaskodással ad kifejezést tetszésének.

— Ah mily ajanyos ma Klajika, vagy Juczika, vagy tudja Isten kicsoda, a ki éppen játszik.

Az előadást persze nem várja meg végig. Az utolsó felvonás közepén fölkel s feltűnő grandezzaival távozik, mint olyan, ki elég áldozatnak tartja, hogy eddig is végigunatkozta az előadást.

Hogy aztán színház után hova megy, azt nehéz volna pontosan megállapítani. Sokszor látható a Pannonia éttermében, de én már találkoztam vele a »Karikás« fiókhelyiségében is. Ez különben igen jóra való hely. Egy koronáért pazarul meg lehet »estebédelni« bele számítva a »tringeltet« is . . .

Itt is elegáns. Persze azért jött ide, hogy a sok francia pancs után egy kis jó magyar eledelben leszen része.

De azért másnap künn van a lóversenyen. Hangosan van. Ha kérdik, titokteljesen mosolyog, mintha ő intézné az egész versenyt. Néha játszik is.

Azt azonban be kell vallanom, hogy mindig a legelőkelőbb egyének társaságában látom. Nemrégén pláne az egyik miniszterrel együtt jött.

Fz szeget ütött a fejembe. Ennek az embernek mégis tekintélyes embernek kell lennie, ha a miniszterekkel is parolázik. Pedig parolázott ám, már pedig hogyan.

Valami bankett volt; hogy minő czimen azt nem tudom. Elég az hozzá, hogy egy miniszter is volt ott és Putnokyt urat is ott láttam. Még beszélt is.

És kicsoda fenomenális beszéd volt ez! Csak úgy ragyogott ez a beszéd a sok dicsérettől. Nagyon természetes, hogy ez a dicséret a kormánynak szól, melynek nagyra törő, bölcs terveit, tapintatos, méltányos eljárását stb. stb. nem tudja eléggé magasztalni. (Én sem.)

Persze, hogy hatalmas tetszés nyilvánítás lett a beszéd jutalma. A miniszter hálásan

szorongatta Putnokyt ur kezét, ez meg nagy szerényen hajlongott s erősen racsolva rebegett valamit.

— Oh kegyelmes ujjam (uramat akart mondani) ez így van. A mit mondtam, az csak halvány képe a magas kormány áldásdus működésének.

A miniszter kegyesen mosolygott.

A bankett végén valami jólkönyves célzatra gyűjtés volt. Putnokyt ur is tekintélyes összeget adományozott. Előzőleg az egyik jelenlevő bankárral értekezett huzamosabb ideig csak úgy — négyszemközti.

De azért a másnapi lapok (kormánypártiak ám!) aradozó dicsérettel emlékeztek meg a nagy emberbarátról.

Csak én nem tudom, hogy mi ez az ember. De azt határozottan sőttem, hogy mi lesz. A mióta a miniszterrel láttam, sejtelmem egyre erősebbé lesz.

Ebből az emberből — mérget mernék rá venni — a legközelebbi választáskor képviselő lesz.

Hja, kérem ez így van. Kitűnő szónok (a miniszter mondta), áldozatkész emberbarát (az újság irta) és még nem tudom, kicsoda, hát méltányos, hogy esirájának befőle valamit.

És ő elég áldozatkész arra, hogy mostani kegyelmes (?) gondtalan (?) helyzetét a honatyák gondterhes (?), faradságos (?) helyzetével cserélje föl.

Kérem, ő szíven viseli a haza sorsát. És az ilyen hazafiból lesznek aztán a »nagy« emberek.

zonyára meg is hallották — meglátják, mily önérzet nélkül megy bele Magyarország abba a háborúba, akkor nem remél jót. Tegnap óta ő maga is alábbhagyott valamennyivel, mert a tegnap itt érvényesített agrártörvények Magyarországnak érdekében nem állanak. Az a törekvés, mely Magyarországot úgy akarja fentartani, hogy soha lábára ne álljon, az Magyarország jövőjének szolgálatát nem tesz. Helyteleníti azt a felfogást, hogy most már végleges tarifát kellett volna odaállítani. Majd ha rákerül a sor, akkor kell Ausztriának megmutatni, hogy képesek vagyunk az áldozat terére is lépni és meg kell látnia, hogy igazságtalan követeléseivel talál bennünket. Nem a politikus beszél belőle. Egyszer s mindenkorra meg akarja czáfolni, hogy Magyarország számottevő államférfiai bármely politikai párton, a mikor az önvédelemről volt szó, nem az osztrák és magyar érdekek kiegyenlítése által vezetettek volna. Fejtegeti azokat az esélyeket, a melyek bekövetkezének, ha az osztrák textilipar Magyarországból kiszorulna. Egyáltalán megadja feleleteit a miniszter kérdőpontjaira és végül mellesleg felteszi azt a kérdést: gondolt-e a miniszter arra az esetre, ha vámháború törne ki Ausztriával, hogy az önálló magyar bank felállíthatóságát?

Helyesli, hogy a tengeren való behozatalt kedvezményben részesítsék. Most nem gratulál a miniszternek, hanem majd akkor, ha meglesz az autonóm vámtarifa. Csak azt kérdezi a minisztertől, hogy tett intézkedést a nemzeti bank felállítása érdekében.

Wekerle Sándor; A számszerű tételek taglalásába nem bocsátkozik. Bocsánatot kér, ha esetleg közhelyeket használt, de az általános igazságok segíthetnek az ügynél. A kereskedelem fejlesztésénél a nagy czélok elérésének egyike a vámtarifa is. Az első kérdés formális. *A maximális és a minimális tarifa fölállítását nem tartja igazoltnak.*

Az agrár-vámok jogosultsága tekintetében nem tud különbséget tenni az *agrár és az ipari vámok között. Az indokoltság és szükség szempontjából is oda konkludál, hogy az agrár-vámokra szükség van. Még a legexportképesebb államban is megvan ezeknek a vámnak az a hatása, hogy biztosítja a határszéli forgalmat. Ha a múlt tapasztalataira tekint vissza, azt látja, hogy a belfogyasztási terület biztosítását az agrár-vámok elérték. Az agrár-vámok fölemelése a kivitel nagyobbítását lehetetlenné teszi. A legutóbbi időben gabonáink vámát le akarták szállítani.*

A szociális kérdésre áttérve kijelenti, hogy arra kell törekednünk, hogy ne csak az osztályoknak, hanem a nagytömegeknek is tetszős lehetőséget a politikai dolgokban való részvétel. Az iparoktatást mellőzhetetlennek tartja az ipar fejlesztésénél. A termelés olcsóbbá tétele, a közlekedés olcsóvá tétele okvetlenül szükséges, ha iparunkat fejleszteni akarjuk. Maga az ipari szakoktatás az elő munkások képzése, erősebb védelme az iparnak, mint ezek a vámnak. Nem szabad úgy odaállítani a kérdést, mint a magyar ipar egyedüli létföltétele a vámtarifa megállapítása lenne. Nem szabad agitálnunk más állam ellen, de viszont kötelességünk az is, hogy mi se tőrjünk az ellenünk való agitálást. *Mi Ausztriával nem kezdünk vámháborút.* Am ha valamely külállam olyan agitációt fejtet volna ki ellenünk, mint legutóbb Ausztria, a kormány tagjainak mindjárt szerencséje lett volna az illető diplomáciai ügyvivő útján óvást emelni. (Éljenezés és hosszas taps.) A pénzügyi vámnak a meghatározottabb ellen nyilatkozom, különösen külön vámterület mellett. Ellenzem a pénzügyi vámnak az adóemelés szempontjából is.

Nagyvárad vízvezetéke.

— A vízvezetési bizottság ülése. —

Nagyvárad a vízvezetékével szerencsés; egészséges, jó ivóvizet szolgáltat. Csak a számkértők számították el magukat, mikor azt állították, hogy a mostani berendezés mellett Nagyvárad 50 évi fejlődésekor is elegendő vizünk lesz.

Alig négy évi tapasztalat megmutatta, hogy

már is újabb 50 ezer forintos befektetéssel kell a víztelepet kibővíteni.

A vízvezetési bizottság tegnap délután ülésezett a városházán.

Jelenvoltak: dr. Bulyovszky József, Bordé Ferencz, dr. Baróthy Ákos, Busch Dávid és Lovass Zsigmond.

Első sorban a főmérnök előterjesztette, miszerint a vízvezeték vizét az országos vegy-kísérleti állomáson vegyelemeztek s konstatálták, hogy a víz egészséges, jó ivóviz, ment minden ártalmas anyagtól, csupán vízi gomba van benne, de ez éppenséggel nincs semmi rossz hatással az egészségre.

A közlést örvedetesen vették tudomásul.

Bejelentette továbbá a főmérnök, hogy a kibővítési munkálatoknál a kut falát nem téglából, hanem czémeatból építik. Ez semmi befolyással nem lesz a kut vizére. Volt ugyan egyik másiknak e miatt némi aggálya, de a főmérnök felvilágosítás által ezt eloszlatta.

Végül a telepkezelő szivattyú és gépgyár igazgatósága jelentette, hogy a gépház kazánjába oly anyagok rakodnak le, melyek erősen rongálják a kazánt. Ennek elhárítására ajánlja a gyár igazgatóság egy tisztító gép beszerzését, 2185 frtért. Kiadták véleményezés végett a főmérnöknek.

Ezután a bizottság kiment a vízvezetési telephez s megtekintette a kibővítési munkálatokat.

A háború.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Don Carlos proklamációját várják. Weyler tábornagy lemondott tervezett utazásáról.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) A hadügyminiszterium kijelenti, hogy a legutóbbi 24 órában az amerikai csapatokban csak 23 megbetegedés és 3 halálozás fordult elő sárgaláz következtében. A betegség csak enyhe formában lép fel.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Santiago de Cubából sürgönyzik: Shafter tábornok megengedte csapatainak, hogy a sánczokat elhagyhassák, a spanyolok védműveibe való benyomulást ellenben megtiltotta. A Santiagóból elmenekülteknek megengedték, hogy oda visszatérjenek. A felkelők fosztogatásának elhárítására szigorú parancsokat bocsátottak ki, egyúttal intézkedéseket tettek az esetleges zavargások elnyomására.

Budapest, július 16. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A mikor a miniszterek eltávoztak a miniszter tanácsból, kijelentették, hogy a Santiago, de Cuba átadásáról szóló hír még nem nyert megerősítést és hogy kételkednek ennek a hírnak a helyes voltában. A kormány táviratokat kapott Blancs tábornagtól, amelyeket azonban teljesen titokban tart. Az alkotmányos garancia felfüggesztése következtében a táviratok fölött szigorú cenzurát gyakorolnak; számos táviratot nem továbbítanak. A rendet Spanyolországban sehol sem zavarták meg.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: San Antonion keresztül ideérkezett folyó hó 14-éről kelt távirat jelenti: A Vörös-Kereszt beteghordozói azonnal Santiagóba mennek, hogy ott a rendőri szolgálatot végezzék mialatt a spanyolok az utra készülődnek.

Az amerikaiak és kubaiak a marodémekeket nem eresztik be. Az erődöket és ütegeket az amerikaiak azonnal megfogják szállani. Santiagoba csak a spanyolok hajóra szállása után vonulnak be.

A new-yorki öbölben több aknát felrobbantottak, de azt a tilalmat, hogy naplemente után a hajók nem mehetnek be, fentartják.

Kereszténység a szocializmusban.*

A szocializmus leküzdéséhez a ker. elvek csak az alapot nyújtják, csak a követ és maltert adják; azon az alapon s abból az anyagból kell építeni. És mit építünk? a szövetkezt építjük ki s a munka és munkás jogainak védelmét. A munkásnép elé ezen jelszóval kell állnunk: a társadalmat gazdasági téren kell megreformálni. Jobb sorsot kell számára biztosítanunk s egyelőre ezt nem lehet másképp, mint a szövetkezetek által. Tehát minél több hitelszövetkezetet, fogyasztási szövetkezetet, takarékpénztárt, munkás egyletet. A legnagyobb izgató a rettenetes szegénység, mely terjed; ezt a szegénységet kell megkötnünk erényes, józan, mértékletes élet által s azután gazdasági érdekeinknek biztosítása által a szövetkezetek révén. Ezek a szövetkezetek szolgálják első sorban a hitelügyet.

Azt mondják: a pénz olcsó, Berlinben három, Londonban 2 $\frac{1}{2}$, Bécsben 3 $\frac{1}{2}$, Budapesten 4%-ra bőven kapható. Kik kapják? a kisiparosok, kisbirtokosok? Dehogy! Ezek sohasem látnak 4%-os kölcsönt. A gründerok, a nagyvállalkozók, a börziánerek kiváltsága csak a 4%-os kamat; ezek szedik ki a nagy bankokból a pénzt olcsó árért és milliókat nyernek rajta. Hát a szegény ember: földmives, iparos, kereskedő, hivatalnok, orvos, ügyvéd, tanító és más honnan kapja a kölcsönt? A takarékpénztárakból és magánhitelezőktől; 1894. évig van még csak kész a kimutatásokkal az országos m. kir. statisztikai hivatal.

1894-ről kimutatja, hogy 129 olyan vidéki pénzüintézet volt az országban, mely váltóadó-saitól 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, és 15% kamatot zsarolt ki, sőt több mint 400 vidéki pénzüintézet jelzálog kölcsönök után is 7—14% kamatot szedett. Ezek azok a közhasznú, gazdasági jelentőségüket örökösen hangoztató jótékony pénzüintézetek.

Minő kamatot szedhetnek akkor a magán uzsorások, ha a takarékpénztár is elkér 14—16 százalékos és hova fog jutni az ország népe ilyen uzsora kölcsönök terhe alatt, melyek sohasem apadnak, egyre növekednek. Csak egy gyenge termés kellett és Torontóban a magyar Kánaánban is kiütött az éhség, 3.000.000 lett az adó hátralék.

Bernát István a híres nemzetgazdász, a reform-pásztorok congrua ügyének megoldására a szövetkezeteket tartja az egyedüli helyes eszköznek; ezen szövetkezetek hasznának bizonyos része a lelkészek fizetésének javítására volna, ugymond fordítandó. Ezen alkalommal bővebben fejtegeti a hitelszövetkezetek hasznos voltát. (Két haszna volna nekik, ugymond: hitelre szoruló véreinken olcsó kölcsönökkel segíthetnénk). A hitelszövetkezetek takarékososságra szoktatják a tagokat. Emelnék az összetartás érzetét. Nevelnék a népet a közös, összetartó munkára. Éberresztenék az egymás iránti testvéri részvét érzetét. Emellett ügyes és szeretetteljes vezetés mellett, újat vágják a pazarlás és fényezés és iszákosság elharapódzásának. Fontos kötelesség tudásra szoktatják a népet.

Különösen pedig ha a lelkész és tanító áll a dolog élére, akkor még azon hasznuk is van a hitelszövetkezeteknek, hogy gyakori érintkezésbe hozza a híveket vezetőikkel. És ha az egyházuktól elhidegülni kezdő hívek látják, hogy ezek a mi lelki vezéreink testi boldogulásunkat is szívükön viselik, akkor fogékonyabbakká válnak a lelki boldogulás igéi iránt is. Igen sok új módot és alkalmat nyújtanak a szövetkezetek arra, hogy az emberek szívét megragadják s arra irányítsák, a ki főkinck: Jézusra!

* I m r i k S á n d o r plebános felolvasásából.

Igy fogva fel a hitelszövetkezeteket, beláthatjuk, hogy mily jótékony vonatkozással vannak a hitelszövetkezetek a nép vagyonosodása mellett annak erkölcsi életére.

Hitelt szerezni csak ott lehet, a hol van a ki kölcsönt adjon. Falukon is akad ilyen, de ritkán van benne köszönet; városokban van elég, de azok a csekély kölcsönök, melyekre a kisiparosnak vagy munkásnak van szüksége, a kölcsönadó szemében csak akkor érnek valamit, ha uzsorakamatot hoznak, mert a kockázat nagy, miután a kölcsönadó ritkán ismeri annak viszonyait, aki pénzért fordul hozzá, e mellett igyekszik kizsákmányolni szorultságát is. Az ilyen kölcsön nagyobb baj a kölcsönvevőre, mint segítség. Pillanatra segít, de később annál biztosabban öli meg azt, ki reá szorul. A hitelszövetkezetek ezeken a bajokon igyekeznek segíteni. Módot nyújtanak a kisgazdának, hogy felretett pénzt gyümölcsöztessen, segítenek a bajban és szerencsétlenségben az által, hogy lehetőleg olcsó hitelhez juttatják azokat, akik kölcsönben vagy éppen nem, vagy csak magas kamattal szerezhetek volna pénzt.

Azon országokban, ahol az efféle társulatok el vannak terjedve, a szegény emberek gondviselészerű intézményeknek tartják; mert megmentik az érdemest az anyagi és erkölcsi bukástól, talpra állítják s meggátolják, hogy nyomorba jutva bűnbe essék.

Érdemes tehát mindazoknak, akik a népnek igaz barátai, főleg pedig nekünk falusi lelkipásztoroknak megismerkedni azzal, hogy mik is tulajdonképpen ezen hitelszövetkezetek, hogyan jönnek létre, miképp működnek és miként lehetne őket kerületünkben is nagyobb mértékben elterjeszteni.

Ha szívünkre vettük a dolgot, keressük ki a faluban a legjobbakat, azokat, kik becsülik a munkát, gyakorolják a takarékoságot, a kik szeretik falujukat, van szívök mások bajai és szenvedései iránt. Szemeljük ki azon percet, mely erre legalkalmasabb, a nyugalomnak, megelégedésnek idejét. Beszéljünk velök akkor és igyekezzünk nekik feltüntetni azon bajukat, melyek a hitel hiányában a kevéssé tehetősebbekre nézve erednek. Egypár forint elég-néha arra, hogy egy egész családot megmentünk, hogy a csapások súlyát enyhítsük, de sokszor nincsen annyi sem. Pedig lehetne és csak a saját hibánk, hogy ily szegények vagyunk. Ismertettük meg embereinkkel, a hitelszövetkezetek célját, a módot, a mint működnek és ha annyira mentünk, hogy meghallgatták, hogy tanácsaink, rábeszéléseink szegyet ütöttek a fejükben, várjunk és ne zaklassuk őket. A gyümölcsnek is idő kell, hogy megérjen; az új dolgoknak és vállalkozásoknak annál inkább. Engedjük, hogy gondolkozzanak rajta, a mit nekik mondtunk, hogy győződjenek meg igazságáról önmaguk.

Ha már annyira jutottunk, hogy azok, kikre szemet vetettünk, megértették céljainkat, biznak bennünk és törekvéseink helyességében, a további munka könnyű lesz. Ha jelentkezett 20—30 gazda, a ki részt akar venni ebben a vállalkozásban, össze kell hívni a közgyűlést, legcélszerűbben dobszóval. A közgyűlés előtt azokkal, kik a belépésre hajlandók, alá kell iratni a tagsági törzskönyvet. — Mintával szolgál az egész hitelszövetkezet megalakításra, a »hazai szövetkezetek hitelintézete mint szövetkezet« »Utmutatás« című munkája kapható ugyanott Budapesten.

Meg kell a közgyűlésen beszélni, hogy az üzleti részek befizetése hetenkint vagy havonként történjék-e és hogy mennyit kell egyszerre befizetni. Másik sarkalatos kérdés az, vajjon a tagok mily összegig vállalnak felelősséget, az üzletrész erejéig, vagy tovább. Ha nem tovább, akkor a szövetkezet csupán a saját pénzével kénytelen dolgozni. Lehetőleg ajánlanunk kell, hogy a felelősség az üzletrészek kétszeresséig terjedjen ki. Ha megnezi a szövetkezet, hogy kinek ad kölcsön s ha ügyitele fontos, ezen felelősség nem lesz nagyon terhelő.

Mint említém, a hazai szövetkezetek hitelintézete mint szövetkezet 1895-ben adott ki Budapesten egy munkát »Utmutatás hitelszövetkezetek alakítására és vezetésére« — a melyet ingyen küld el bárkinek. Ezen munka 11 lapján van közölve egy alapszabály, mely alkalmas minden községi hitelintézetek alakítására. Ezen

alapszabály szól a szövetkezet céljáról, céljáról, székhelyéről; a szövetkezet tagjairól, ezek jogai és köteleességeiről; a szövetkezet működése és szervezetéről. Ezenkívül utasítást és vázlatot nyújt jegyzőkönyvek, igazgatósági ülések vezetéséről; törvényszékhez, pénzügyi igazgatóságához való beadványokról. Végül a könyvvitelre vonatkozó részletes útmutatást közöl. A ki ezen könyvecskét szorgalmasan tanulmányozza, lehetetlen, hogy rövid idő alatt tisztába ne legyen az egész ügygyel, lehetetlen, hogy meg ne tudná községében egy pár jóindulatu ember támogatásával alakítani az annyira hasznos hitelszövetkezetet.

Az egybehívandó közgyűlésen ki kell mondani a szövetkezet megalakítását, továbbá pontról pontra vizsgálni kell az érintett alapszabályokat s a mi szükséges azt abból elfogadni, a közgyűlésen az igazgatóság, felügyelőség, elnök és helyettese, pénztárnok, könyvelő megválasztandó. A törzskönyv ezután lemasolandó, az eredeti pedig az alapszabályok 3 példányra, ugyisint az igazgatóknak a közjegyző vagy járásbíró által hitelesített aláírása a közgyűlési iratokkal együtt a kir. törvényszéknek bemutatandó. — Ha az alapszabályok megerősítettek, a szövetkezet czéje bejegyeztetett, a tisztviselőik meg vannak választva, a szövetkezet megkezdheti működését. Utasítást ad mindenre világosan az említett könyvecske.

Végül arról kell még szólni, hogyan boldogulhat a hitelszövetkezet.

Szemmel kell tartani a vezetőknek azt, hogy a községi városi hitelszövetkezet, nem nyereszkesedésre, nem az adós kifosztására, hanem annak fölségítésére alakul. Eljárásukban tehát vezesse őket a keresztény szeretet, de emellett legyenek pontosak, rendesek, részre nem hajlók, szóval semmi módon ne kockáztassák a szövetkezet érdekeit. Így lassankint tért nyerne a faluban, egyesíteni fogják a jobbakat, segítik azokat, kik erre méltók. Lesz hitelük, lesz irántok bizalom, a nép szívesen teszi ott be filléreit, ahol becsületes emberek működnek. Így válnak a szövetkezetek, azon kívül, hogy üzleti tekintetben megtanítanak a pénzzel bánni: a gyakorlati kereszténységnek, felebaráti szeretetnek, szorgalomnak és takarékoságnak iskoláivá. Az, ki a szövetkezetbe lép, belépett a legjobb társaságba, melyet a faluban találhat; az, kit oda föl nem vesznek, vagy pedig kizárnak meg lesz bélyegezve örökre. Kicsiny patakából lesz a nagy folyó, apró erők egyesülése nagyot szülhet, s a darab vasból, mely vízbe dobva elmerül, az emberi értelem és munka hajót kovácsol, mely bátran daczol a viharral is. Akkor ha száz meg ezer szövetkezet fogja behálózni hazánkat, segítve a szűkölködőt, erősítve azt, a ki derék és jó: újkor fog reánk derülni, a melyben kevesebb lesz a bűn, bukás, szerencsétlenség és nyomor, erősülni fog a nemzet nemcsak gazdaságilag hanem erkölcsben is, mely támaszát és talpkövéét képezi mindeneknek!

Kezet emelt feljebbvalójára.

— Saját tudósítónktól. —

A kérlelhetlenül szigorú katonai büntető törvény, ez a rettegett réme minden egyenruhás halandónak, általában röviden határoz és dönt mindenféle nehézményes állapotokban. Vannak azonban esetek, a melyben hadicikkelyek alakjában dönt a szigorú katonatörvény.

Ezek azok a bizonyos hadicikkelyek, a melyeket legelőször ismer meg minden katonává átalakult jámbor honpolgár, mindjárt, hogy a sorozáskor az esküt letette.

A hadicikkelyek egyike olyan formán szól, hogy aki feljebbvalójára kezet emel, vagy fegyvert és azzal őt megsemmisíti, golyó általi halállal bünhődik.

Ez bizony kemény kádencia és erősen erős állapot.

Annál megdöbbentőbb hát az, mikor így, béke idején nekivadul valamelyik nyomorult baka, azután éppen ebbe a kegyetlen törvénybe útközleg vét a fegyelem ellen.

Tudja Isten, mi ütött hozzá; a nagy melegtől bódorodott-e meg, vagy mitől, elég anynyiból annyi, hogy egy önfelelt pillanatban, teljesen józan állapotban, fegyvert emelt följebbvalójára.

Az azután súlyosbító körülmény, hogy ő is, meg feljebbvalója is szolgálatban voltak, azután, hogy semmiféle szóváltás nem előzte meg ezt a súlyos tettet.

Az esetről következőket írja tudósítónk:

A helyben állomásozó 37-ik és 39-ik császári és királyi gyalogezred együttesen a lefolyt napokban tartotta meg az évenként szokásos harcszerű lövészetet.

A harcszerű lövészet (nagy távolságokra) Kardón szokott lefolyni, még pedig élestölté-nyekkel. Ezen a gyakorlaton azután az egész ezred részt vesz.

Ilyenkor azután a kivonult közös ezredek helyett, a helybeli honvédség látja el a helyőrségi szolgálatot; másszóval honvédek állanak posztot ott, ahol egyéb alkalmakkor közös bakák állottak posztot.

Igy történt ez péntek déltől szombat délig is, amikor is a várbeli őrséget is honvédbakák álták.

Szombat délben következett volna a 24 órát szolgálatban töltött honvédek felváltása.

Történt azonban, hogy az őrszobában valamiképpen lába kelt egy kefének és a kefe eltűnt.

Már most mindez akkor történt, mikor éppen következett volna a felváltás pillanata, a mely pillanat a nyugalom óráit jelenti.

Képzeltetni, hogy milyen dühös volt az őrparancsnok, hogy ilyen szamárság miatt várakozniok kell.

A felvezetővel, aki különben őrvezető volt, sorba állította az őrszolgálaton levő legénységet és megparancsolta az őrvezetőnek, hogy motozza ki először is a bakák hátbőröndjét.

Ám a hátbőröndökben nem került meg a keresett kefe.

Ekkor azután következett a vigyázban álló bakák megmotozása.

Kettőt, vagy hármát már meg is motozott az őrvezető, minden eredmény nélkül, mikor azután egy Csombor József nevű honvédra került a sor.

Ez a Csombor budapesti illetőségű és rokona a híres posztkiszli tolvajnak.

Hát ennek semmiképpen sem tetszett, hogy őtet, 2 éves »öreg baka« létére ez a suba őrvezető megmotozza; így azután hevesen tiltakozott.

A tiltakozás révén azután a következő szóváltás kerekedett közte, meg az őrvezető között:

— Ne turkáljon a zsebemben!

— Ne lármázz!

— Már pedig én meg nem engedem, hogy kikeressen, mint valami tolvajt!

— Fogod be a szádat?

— *Na az én zsebembe pedig bele nem nyulsz, inkább megöllek!*

Ezzel azután oldalfegyveréshez kapott Csombor, kirántotta azt és magasra emelve, villámgyorsan lesújtott vele az őrvezetőre.

A döfés nyilván az őrvezető szívetájának szólt, de valamelyest félre ment, meg azután az őrvezető is félre ugrott. Így azután a fejére csattant le a szurony, alaposan behasítva azt a balhalánték táján.

Az őrvezető, kinek fejét nyomban elborította a vér, éles jalkiállással összerogyott, a vérengző Csombort pedig katonapajtásai fölélték le, elszedvén tőle a gyilkos szerszámot.

A véres eset, mint a futó tűz, járta be a várépület minden zugát egy pillanat alatt.

A helyszínen nyomban megjelent az ezred-ügyeleti tiszt és letartóztatta a vérengző honvédet, kit rögtön fogságba is helyeztek fenat a várban.

A honvéd laktanya őrszolgálatban levő tisztjét pedig telefonon értesítették a történetekről azzal, hogy küldjön fel a várba egy honvéd orvost, hogy a megsérült őrvezetőt ez az első segélyben részesítse.

Az eként értesült Stachó ezredorvos azután bekötözte a — különben nem súlyos természetű — sekét a lábbadozó őrvezetőnek.

Eddig szól tudósítónk értesülése. Az esetnek folytatása lesz. Természetesen egy helybeli hadtörvényszék előtt.

Hogy alkalmazták-e majd ez esetben is azt a bizonyos hadicikkelyt, azt most még nem tudhatni; hanem, hogy nagyok a kilátások reá, annyi bizonyos.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda jártnak akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Személyi hír.** Rimler Károly rendőrkapitány 2 havi szabadságra ment s ez idő alatt Gerő Ármin alkapitány fogja helyettesíteni.

* **A karmeliták ünnepe.** A nyolczszázéves karmelita szerzetes rend tegnap ünnepli meg alapításának évforduló ünnepét s ez alkalomból a Huba-utcai karmelita zárdában is nagy ünnepet ülnek; mert holnap lesz két éve annak, hogy elfoglalták P. Soós István zárdafőnök vezetése alatt Budapesten zárdájukat. Ezt a zárdát, a mely most öt szerzetesnek ad menedékhelyet, özvegy Pálffy Gerardina grófnő kezdeményezésére, a fővárosi katolikus világ építtette és két év előtt Bogisich Mihály címzetes püspök szentelte fel. Budapesten a legszegényebb nép között települt meg ez a rend, hogy ott buzgóságával, szerény megjelenésével és az igazi lemondás gyakorlásával ápolja a vallásosságot. Mert a karmelita szerzetes igazi megtestesülése a lemondásnak. Kávébarna színű posztó reverendát viselnek, melyet a szíj övez és fapapucsban járnak. Fejük le van borotválva és haját csak vékonyka koszorualakban viselhetnek. Élelmök egyszerű: örökös böjtöt tartván, húsételt, betegségi időt kivéve, soha sem esznek, étkezés alatt mindig olvas valaki közülök, nehogy beszélgessenek egymással. Az asztalon csak is cserép csészét használnak ivóeszközü; hogy pedig a mulandóságról még itt se feledkezzenek meg, azért a zárdafőnök tányérja előtt örökösön halálfő áll. Lakószobájuk butorzata csakis egy festetlen szék, asztal, imazsámoly, könyvállvány és szálmazsáknélküli ágy. Reggel öt órakor már imádkoznak és a közös imát, melyet szent elmékedésekkel szakítanak meg, csakis este 9 órakor végeznek be. Tulajdonjoggal semmit nem bírnak s azért ha áthelyezik valamelyiket az egyik zárdából, imakönyvén s a rajta levő ruhán kívül semmit sem vihet el magával a másik zárdába; mert ott sem lehet semmije a rajta levő ruhán kívül. Az így élő szerzetesek önmegtadadást és buzgóságát Budapest közönsége is méltányolván, az idén márczius hóban 60.000 forintot szavazott meg egy általuk építendő új templomra, amely a berendezéssel

együtt 200.000 forintba kerül és hét oltárral lesz díszítve. A mai Istentiszteletet vasárnap is megismételték a rend s az ekkor megtartandó egyházi körmenetben a Schlick-gyár és az első magyar gépgyár munkásai zászlóik alatt testületileg vesznek részt.

* **Elővásárlás nagyban.** A legutóbbi városi közgyűlésen ismét szóba jött az elővásárlás és erősen hibáztatták a rendőrséget, hogy túlszigorú. Hát ez lehet egyéni felfogás dolga, de annyi tény, hogy még mindig tul jár a kofa-furfang a rendőrség eszén. Hajnali három órakor már kint vannak a nagyvárad kofák Püspöki alatt és a Pecze-Szent-Márton és Szöllős közötti úton s összeszednek minden megvehető élelmi cikket. A tengeri földek szélét használják fel lerakó helynek. — Egy időben már átirt a város az alispáni hivatalhoz s ennek rendeletére például az akkori p.-sz.-mártoni jegyző többször szétütött a városból kivonult kofák között s megakadályozta az elővásárlást. Ez által a vidéki közönség is nyerne, mert magasabb összeget kapna árújáért a nagyvárad piacton mint az úton a kofáktól.

* **Átváltozott zöldségek.** Sokat emlegették a lapok a nagyvárad kir. törvényszéki palota homlokzatára helyezett szobrokat. Az építő nagy hatást akart elérni a szobrokkal s a patina utánzásaul egyszerűen befestette a szobrokat zöldre. Csak természetes, hogy ez a zöldség sokaknak szemetszűrt s bántotta a jóízűlést. A felszólalásoknak meg lett a kívánt hatása, a szobrokat most újra festik feketés bronz színre. Így legalább nem fog olyan kirívó ellentétet képezni a különben díszes palotán.

* **Panasz a Körözs ellen.** A várad-velencei gör. keleti és ev. református egyház és iskola amugy is kicsiny földjét a Körözs ugyancsak rongálja s már jókora területet elmosott. Mindezen bajokért pedig a nevezett egyházak nem annyira a Körözst, mint inkább Grünwald Simont okolják. A feljelentés szerint ugyanis Grünwald vizműve oka annak, hogy Körözs egészen a másik oldalra vetette magát. A rendőrkapitányság végzésével a nevezett egyházközségek ni csenek megelégedve és feliebbzést nyújtottak be a miniszteriumhoz, mely ismét utasította Veszprémy Arnold aradi kultur főmérnököt, hogy tartson helyszíni szemlét és ezek után az ügyről véleményes jelentést nyújtson be hozzá, melynek kapcsán azután ítélni fog a vitás ügy fölött. A szakértői helyszíni szemle f. hó 28-ára van kitűzve, melyre az érdekelt felek meghivattak.

* **Egy derék matróna halála.** A magyar képviselőház elnökét: Szilágyi Dezsőt fájdalmas, mély gyász érte; édes anyja, özv. Szilágyi Lajosné, szül. Lukács Anna Budapesten tegnapelőtt meghalt. Az elhunyt köztisztviselőben állott úrnő mintaképe volt a jó magyar nagy asszonyoknak, s egy időben Nagyvárad társas életének kiváló alakja volt. Halála a nagy kiterjedésű Lukács és Janky családokat is gyászba ejtette. Holnap, hétfőn hült tetemeit Nagyváradra szállítják s az olasz plebáni templomban beszentelik, honnan a várad-olaszi temetőben helyezik örök nyugalomra, régen porló férje hamvai mellé. A halottat Szilágyi Dezső szintén elkíséri Nagyváradra. — A gyászeset alkalmából a következő jelentést vettük:

Szilágyi Dezső a magyar képviselőház elnöke az összes rokonság nevében is szomorú szívvel jelenti, hogy édes anyja özv. Szilágyi Lajosné szül. Lukács Anna, f. hó 15-én d. e. 11 órakor, a hallotti szentségek felvétele után, életének 82 ik évében végelgyengülésben elhunyt. A drága boldogultnak hült tetemei július hó 18-án d. e. fél 10 órakor fog Nagyváradon a vasuti indóháznál leendő beszentelés és a várad-olaszi róm. kath. plebánia templomban d. e.

10 órakor bemutatandó engesztelő szent misé-áldozat után a várad-olaszi családi sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1898 július 16-án. Áldás és béke poraira!

* **Ötven évig a mondurban.** A legtöbb ember csak úgy szereti a katonáskodást gyöngy-életnek nevezni, ha már levetette, vagy egyáltalán nem viselte a mondurt s bizony ritkaság számba megy, aki önszántából egy félszázadig tartozik a hadsereg legénysége közzé. A Nagyváradon állomásozó 7. cs. és kir. huszárezredben szolgál egy derék, jóképu puskaműves őrmester, aki már 50 éve szolgálja a hazát. — Pacher Jánosnak hívják a derék katonát; a hosszú szolgálat alatt öt ízben vett részt ütközetben s mellét nem egy kitüntetés díszíti. Tulajdonosa a koronás arany érdemkeresztnek, a hadi éremnek, az I. oszt. szolgálati éremnek és a porosz vörös sasrend vitézségi éremnek. — Az ötven éves forduló alkalmából kedélyes lakoma volt a Fekete László-féle vendéglőben

* **Valasztók felszólamlása.** A jövő évi nagyvárad választók névjegyzék elleni felszólamlások beadási határideje tegnapelőtt járt le. Meglehetősen összegyűlt a sok felszólamlás; összesen 17 felszólamlást adtak be és pedig a következők: dr. Szöllőssy Ernő orvos, Kottán György gyógyszerész, Kovács Béla gyógyszerész. Nyáry Ignác áldozár, dr. Fodor Gyula ügyvéd, Paulay Viktor ev. rev. lelkész, Szofák József háztulajdonos, Balázsfalvi Kiss Gedeon, Tucsek Károly nyug. v. főkalauz, Barta Balázs, N. Justh Károly, Balogh Tihalmér, dr. Adorján Emil, id. Bulyovszky József, Kőnczey Lajos és Kiss László anyakönyvvezető.

* **Névváltoztatás.** Frank Izsák tenkei lakos vezetéknevét »Fodor«-ra változtatta.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Molnár Zoltán és Milye Ödön úgy maga és családja nevében is mélyen megszorodott szívvel tudatják a felejthetetlen édes jó anyának illetve testvérnek özv. Molnár Lászlóné szül. Milye Vilmanak élete 52-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 15-én esti 7 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult porhüvelyei f. hó 17-én d. u. 3 órakor fognak a Szigligeti-utca 426 számú házból az ev. ref. egyház szertartásai mellett a várad olasz közsirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, ismerősei meghivatnak. Nagyvárad, 1898. július 16. Áldás emlékére.

* **A apszabály megerősítés.** A magy. kir. belügyminiszter a »tiszta-püspöki katli. olvasókör« és az »ujszász róm. kath. munkás egyesület« alapszabályait megerősítette.

* **Haradik versenykuglizás.** A Katolikus Kör kert helyiségében ma délután megint mozgalmas élet lesz. A hőmérő legalább így mutat. 1 korona, 2 korona, 4 korona, 6 korona, 1 arany. A hőfokok természetesen mind a 0-on felül értendők és a kuglibobások eredményeit fejezik ki pengő magyar értékben. Középeurópai, de népszerű nyelven szólva: A Kör kertjében délután 2 órakor döntő versenykuglizás lesz. Minden dobásért azon kiki kis pénzt teszen. Hogyha pedig ügyesen dob, csinos díjat veszen. Közben pedig — hűsítőnek — sörkosztolás lesz. Lesz olyan, ki poharába, sör helyett bort teszen. Hazamenet után kiki görbe utat veszen. Biróbank is lesz, — olyan is, ki veszt: de olyan, ki itt is nyerjen, olyan is, ki vesz. Csak Csatári ez.

* **Tömeges halálozás.** Már az elmúlt héten megemlékeztünk arról a kedvezőtlen egészségügyi viszonyokról, a melyek az utóbbi időben Nagyváradon aggodalomra adnak okot. Az abnormis időjárás folytán rendkívül sok a beteg városunkban s a halálozás szokatlan nagy számmal szerepel. Az elmúlt héten ismét jóval felülmulta a halálozás a születések számát. Született a hét folyamán 6 fiu és 16 leány, összesen 22 gyermek, ugyanez idő alatt meghalt 15 férfi és 13 nő, összesen 28 egyén. Elhaltak a következők: Tóth Mária, Szili László, Almási

János, Gligor János, özv. Auer Pálné, Pelbát György, Moskovits Mayer, Répay Dániel, Antal János, Grünfeld Hermanné, Oláh Ferencz, Brágyi Gábor, Kardos Jánosné, Borbély János, Klein Szeréna, Dobai Lőrincz, Szabó Istvánné, Szeghalmi István, Korizs Mária, Harmos Irén, Spaller Mária, Badar Benjamin, Chamont Ignáczné, Fenessy Sándor, Kiss Zsófia, Rusz Mihály, Veress Jánosné, özv. Molnár Lászlóné,

* **Keresik a gazdáját.** Egy szegény kapocsányi asszony a belényesi országúton egy jókora csomagot talált. Sok minden van összekötözve a csomagban: szőnyeg, ruha selyem, csokoládé, női harisnya, gyermek ruhák stb. A főszolgabíró keresi az elveszett tárgyak gazdáját. Bizonyosan valamelyik szekérről hullott le a talált holmi.

* **Egy híres tolvaj elfogatása.** Veszedelmes tolvajt kísérték tegnap a csendőrök Debreczenbe. A fogoly kifogástalan, elegáns fekete ruhában volt. Kezeire a csendőrök bilincset vertek és szorunyszegezve kísérték végig a főutcán a városházára, a közigazgatási börtönbe. Az elegáns kinézésű fogoly **Kálmán József**, az ország legveszedelmesebb tolvaja. Kevés város van az országban, hol Kálmán ne fordult volna meg s mindenütt nagyobb lopásokat követett el. A szilágysomlyói csendőrség végre kézrekerítette s ma a fővárosba szállította. Reggel hozták s már a déli vonattal kísérték Pestre.

* **A rokka feltámadása.** Külföldi nagyvárosok utcáin bolyongva alig talál az ember oly butorkereskedést, melynek kirakatában ott ne állana egy keresek alkotmány, melylyel nagyanyáink sokat foglalkoztak és a mely azóta ugyancsak kipusztult még kevésbé előkelő házakból is: a rokka tudniillik. Ugy látszik azonban, hogy az egyidőre száműzött jószág újból becsülethez jut, legalább mindinkább terjed a divat, hogy az előkelő családok leányai a rokkával is foglalkozhatnak. A divat Angliából indult ki, ahol a rokka sohasem szorult ki egészen a lakásokból és a honnan az angol divat egyéb czikkeivel ez is átkerült a kontinensre

Elsikkasztott negyedmillió.

— Saját tudósítónktól. —

Késő éjjel, távirati uton értesülünk egy újabb nagymérvű sikkasztásról. Annál utálatosabb az eset, mivel az elsikkasztott összeg árvák vagyona volt, s mivel apránként sikkadt el egyetlen embernek a kezén.

A délután került napfényre az ocsmány tolvajlás egész nagyságában és terjedelmében és éppen nincs mit csodálkozni azon, hogy Aradon, hol ez eset történt, óriási elkeseredést okozott.

Az összes aradi lapok külön kiadásban adták hírül a pártját ritkító piszkos sikkasztást, a melynek története a következő:

Két aradi fiatal ember, az **Almai** fivérek nagykorúsításukat kérték az ottani árvaszéktől, főleg azért hogy vagyonukhoz juthassanak.

Az árvaszék teljesítette is a kiskorú fivérek kérelmét s úgy intézkedett, hogy a két fivér vagyona ezeknek kiadassék.

A vagyon pedig **kétszázötvenkilenc ezer forint értékű földhitelintézeti kötvényekből állott**, a mely óriási értéket természetesen az árvaszék kezelte a kiskorúak felnőttségéig.

Rettenetes dolgok sülték ki pedig akkor, midőn a vagyon kiadása napirendre került volna tegnap délután.

A Wertheim szekrényben, ahol a negyedmilliót tevő kötvények **10,000 forintonként csomagokba pakolva heverték, alig 30—40 kötvényt találtak. A csomagokban**

ugyanis csak a legfelül levő lapok voltak valóságos kötvények, ezek alatt azonban üres papírlapok voltak.

Rövid vizsgálat után kiderült a rettenetes valóság, hogy 259,000 frt értékű kötvény eltűnt.

Az első gyanu rögtön a pénztárnokra, **Krivány Jánosra** esett.

A pénztárnok, aki különben is feltűnően nagy lábón élt az utóbbi időben, nem volt jelen a vizsgálatnál.

Oh nem! Meggyengült drága egészsége helyreállítása végett **még június hó elején két hónapi szabadságot kapott a nyomorult és családja tusnádi villájába ment üdülni.**

Azonban rövid ideig üdült családja körében, mert jobbnak látta távol esőbb helyet keresni személyi üdülési szempontokból. **Hamburgba utazott.**

Röviddel ezelőtt onnan **irt levelet sógorának Purmann József miniszteri tiltkárnak, a levelében pedig 15,000 forintot mellékelte azzal, hogy azt juttassa ezimzett — úgy kéz alatt — a tusnádon üdülő családnak.**

Purmann ezt a dolgot gyanusnak találta, de nagyon.

Nem tudta ugyanis, hogy honnan vette a sógora ezt a takaros összeget; azután meg, hogy miért küldi ezt ilyen meglepetés féle képpen Hamburgból?

Jelentést tett tehát az aradi hatóságnál. Eppen jókor ahhoz, hogy megadja a nyitját az óriási sikkasztásnak.

Hiszen Aradon mindenki tudja, hogy **Krivány** az egész **illetéző ingatlan vagyona nem több, mint 20,000 forint értékű.**

Igy azután hamar megoldódott a rejtély. Az aradi hatóság ma távirati uton kereste meg a hamburgi rendőrséget **Krivány** letartóztatására iránt.

Erre azonban vajmi kevés a remény, mert hiszen több a valószínűsége, hogy a gazember azóta már rég a mesés haladás és csudás vívmányok szabad földjét, Amerika földjét tapossa.

Hogy az árvák vagyont ki fizeti majd ki, arról bizony nem kaptunk távirati tudósítást.

A város potentátjai.

(Szinhely a nagyváradi polgárnagy hivatalos helyisége.)

Polgármester: (kiszól) Uraim! lépjenek be! **Gyuri, Józsi, Mátyás, Lajos** és még két hivatalszolga, szóval a városháza összes hivatal-
szolgái belépnek.

Polgármester: (komolyan, de udvariasan) Foglaljanak helyet.

Hivatalszolgák leülnek.

P: Parancsolnak? (szívaros Iádájára mutat).

Hivatalszolgák rágyujtanak:

P: Röviden tehát, — legutóbb kiadott rendeletem intencziói oda konkludálnak, mint remélem önök is megértették és helyeslik, hogy a közigazgatás hátrányain az által akarok lendíteni, hogy tisztviselőimet pontosabb hivatalbajárára szorítsam. (Hivatalszolgák helyeslőleg bólintanak). Hogy ki és hány perczet késik el, valamint azt, hogy ki mennyivel hamarabb távozik el a hivatalból, mint szígoruan szabadna, azt az ellenőrzéssel eleddig megbízott irodaigazgatóm nem tudta mindenütt kellő eredménnyel ellenőrizni.

(Hivatalszolgák helyeslőleg bólintanak.)

P: Ugy gondoltam tehát, hogy legjobb kezembe teszem az ellenőrzést akkor, ha önöket bízom meg ezzel, uraim!

(Hivatalszolgák lehetőleg önérzetesen fujják a szívarfűstöt, fel a levegőbe.)

Mátyás: Hásze mi vagyunk itt legelsőbben is.

Lajos: Az ember már csak benéz reggel hétkor, meg délután kettőkor, hogy kisöprögessen, meg rendbe hozzon mindent.

Józsi: Meg oszt az első emeletről felelek, hogy ki mikor jön.

Gyuri: Hiszen oan akkurátos az óram, mint a harmadnapos hideglőlés.

Polgármester: Nagyon helyes, uraim! Meltányolom is az önök ritka ügybuzgalmát, amelyet közigazgatásunk körül tanusitanak nap, mint nap. De sietve jegyzem meg, hogy ellenőri ténykedésüket csupan a dijnok és irnoki karra kérem kiterjeszteni. Hangsúlyozom, csupan ezekre. Mert — nem akarom ugyan önöket megsérteni — de a bicikli sportot, a délutáni feketekávét kultiváló, a szomszédhivatalokba vizitelnijáró, gyöngélkedő, fürdőző, üdülő, tarokkozó, továbbá külszolgalatokban hol erre, hol arra bérkesikázó tisztviselőimet nem óhajtom az önök ellenőrzésére bizni. Ismétlem, csupan a dijnokokat és irnokokat, szóval a kezelő személyzetet. És ujjolag kérem önöket, hogy minél nagyobb szigorral ellenőrizzék ezeket az urakat. Ha egy perczet késnek is, azonnal irják fel. Bulletin-jeiket naponta elvárom Nos, jónapot uraim!

(Egyenként kezet fog a hivatalszolgákkal; ezek pedig meghatva távoznak).

Kint, a folyosón azután megállnak a — illetményük és egyenruhájuk változatlan hagyása mellett — ellenőrökké átminősített szolgák — és egymásra néznek.

Gyuri: No, gyerekek, hát mit szoltok ehhez, mi?

Józsi: Szép, szép. De egy a bökkenő.

Mind: Mi, te?

Józsi: Hásze' hiába acsarkodunk mi, mikor ennek a sok diulmistának egynek sincs jól járó órája.

Mátyás: Mi? soknak nincs is. Vagy ha van is, hát a **Bartschnál**.

Lajos: Hát — ott a kálomista templom órája. igazodjanak azután!

Mátyás: No, azt nézhetik. Hiszen áll már vagy két napja.

Általános fejkavarás és minden arczon e kérdés: Mihez igazodjanak hát a kezelők, hogy pontosan járhasanak hivatalba?

A folyosó végén hirtelen feltűnik egy fűtő, lámpapucoló, szemétkotrogató, röviden és egy személyben: egy városházi nagyon alantós rangu »mindegyébb« alakja.

A minden egyéb: (Megtudva a tanakodás okát) **Mihez igazodjanak? Hát igazodjanak — hozzám! Mi? Én itt tudok lenni reggel 6 órakor, délbe meg 1-kor. Hát legyenek itt azok is. Én ugyan el nem késem soha!**

(Büszkén pipára gyujt.)

Szolgák kara: Jól beszél, jól beszél, átkozottul jól beszél. (Megelégedetten szétoslanak.)

És — az egész bohózatban az a legmulatságosabb, hogy alapjában és velejében igaz ám a história. **Buksy.**

SZINHÁZ.

Varázs-gyűrű. Vékonyan telt ház előtt, alig tisztességes sikerrel, eleven és jól összevágó előadásban került színre tegnap a kedves zenéjű Varázs-gyűrű. A szereplők egyaránt jeleskedtek azokban, a melyekben első ebbeli debut-jök alkalmával jeleskedtek. Gikszer csak három esett. Abban a bizonyos **Székely-Margó** féle duettben meg azután holmi látványosságokban, amelyekre Isten bizony nem voltunk kíváncsiak.

Egyébiránt azonban szép sikereik voltak **Székelynek, Perényinek, Kassainak és Vendreinek.** Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, mintha a többi szereplő nem álta volna

meg helyét. Rendezés jó. Zenekar szintén, különösen az az ambiciózus trombitás. És a sugó? Miért ne dicsérnők meg őt *Perényi Margit* rovására? —i.

Érdekes színházi hét. Örvendetes javulást tapasztalunk a színház e heti műsorában. Három java dráma, egy opera, két kitűnő operett, jó népszimű és egy divatos énekes játék teszik ki a heti műsört.

Afféle jóleső változás ez. Sőt abban, hogy a mai vasárnap délutáni előadások megkezdtek az elfogadható színvonalú termékek félár melletti előadását — így a jövő vasárnap délután a Bőregér kerül színre, — határozottan elismerésre érdemes törekvést látunk. Valóban ideje volt már a *Dómik*, meg az egyéb örökségek után becsületesebb színműveket adni az előtt a publikum előtt is, amelyik különféle okoknál fogva csak az olcsóbb színházi élvezetekben részesülhet.

Úgy hisszük egyébiránt, hogy a telt házak sűrűn ismétlődnek majd e héten. Fő oka ha nem is, jó részt mégis csak az lesz, hogy *Fáy Szeréna* fog vendégszerepelni.

Különbösen itt adjuk e hét műsorát:

Hétfő: Angelo.

Kedd: A gésák.

Szerda: Zsidónő.

Csütörtök: Stuart Mária.

Péntek: Lili.

Szombat: Arany ember.

Vasárnap:) d. u. Bőregér.
) este: Czigány.

Fáy Szeréna vendégfellépte. Sikerült az igazgatóságnak Fáy Szerénát, a nemzeti színház kitűnő művésznőjét hosszabb időre megnyerni. Egyelőre hat előadásban állapodtak meg. A művésznő holnap hétfőn kezdi meg Vendégjátékait Hugo Viktor Angelo drámájában, a melyben Tisbét játsza. Kivüle még Baróti I., Szilágyi B., E. Kovács, Hornyánszky és Tompa játszanak nagyobb szerepeket.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak nyári mulatsága. Következő sorok közlésére kértünk fel: Azok, kik az iparos ifjak július 23-án a Rhédey-kerti lövöldében rendezendő zártkörű mulatságára meghívót mind ez ideig nem kaptak, de arra igényt tartanak, szíveskedjenek czimüket az egylet N.-Teleky-utcai helyiségében beküldeni, melyre a meghívót készségei megküldi a rendezőség.

IRODALOM.

— Megjelent az **Oktató Népkönyvtár** népies folyóirat június—júliusi száma a következő bőséges tartalommal: *Az Oltáriszentség* I. rész. *Gyémánt és csehüveg.* Irta Stolz Albán, 4 iv. Magyaritja: *Zalavári.* Két iv *Egyháztörténet.* Népies irányban tárgyalja az egyháztörténelmet: a két iven a francia forradalom és az azt követő idő eseményeit tárgyalja. *Mozaik.* Időrendi apróságok, hasznos tudnivalók, talányok s mulattató dolgok rovata. A gazdag tartalmu folyóirat havonként jelenik meg s egész esztendőre 2 forint beküldése mellett rendelhető meg: Pószony, Ferencziéknél. Az *Országos Néplap* képes, politikai hetiújság, egész évre szintén csak két forint. Próbapéldányokat megkeresésre szívesen küld a szerkesztőség.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza.*

1478. Tyirla Vaszali s. t. zsarolás lopás — részben megváltoztatva.
2588. Durinszky Manó testi épség ellen kh. — helybenhagyva.
2385. Fehér Sándor közcsend és testi épség — helybenhagyva.
2389. Farkas György közcsend elleni kh. — helybenhagyva.
2387. Marjovszki Sándor s. t. becsület sértés — megsemmisítve.
2442. Voján Lázár s. t. testi épség el. kh. — rendelet.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

2398. Argyelán Péter s. t. ingó vagyon rongálás — helybenhagyva.
2508. Szabó István s. t. lopás — részben megváltoztatva.
2630. Popa Juon szándékos emberölés — részben megváltoztatva.
2640. Szalai Sándor lopás — megváltoztatva.

(Polgári tanács).

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

1662. Cs. Kir. kincstár Jakabovits Adolf és neje — helybenhagyva.
1974. Rameaki János — László Sándor s. t. — helybenhagyva.
1676. Fekete István — Amánt Julianna s. t. — helybenhagyva.
1676. Gyebrovsky M. s. t. — Szücs Samu — megváltoztatva.
1666. Buday Gyula — Szávó Ferencz — irattárba helyeztetett.
1667. Gyarmathy István hagyatékában — helybenhagyva.
1705. Marzós György — Burián László — helybenhagyva.
1707. Duma István hagyatéki ügye — megváltoztatva

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1665. Zsik Károly — Styob Gyorgye — rendelet.
1685. Kohn Ignác és Sam. czég Tóth György — rendelet.
1706. Auszländer Sándor s. t. — Freund Czecczilia s. t. — rendelet.
1710. Kir. kincstár Torzs — Onucz és Vaszali — rendelet.
1462. Biharmegyei tkptr. — Szeremley Sándorné — rendelet.
1474. Jellinek s. t. czég — Pintér József — helybenhagyva.
1520. Dr. Kolmáncz Helyi József — Osváth Lajos — föloldva.
1463. Szabó Jánosné néh. — Szabó János — helybenhagyva

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

Büntető tanács.

2397. Kiss János rágalmazás.
2756. Szókus Menyhért s. t. lopás.

Előadó: *Molnár Géza.*

2639. Locoli Antal s. t. lopás.
2638. P. Fekete Demeter becsületsértés.
2690. Komáromi Imre lopás.
2720. Varga Mihály s. t. család.
2629. Horváth Sándor közcsend elleni kihágás.
2652. Papp Imre becsületsértés.
2636. Elek Imre tulajdon elleni kihágás.

Polgári tanács.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

1779. Schwartz F. Mór — Dengl Béla.
1712. Rethi S. utóda — Farkas László.
1713. Ifj. Kiss Péter — Kiss Péter.
1735. Ignucz Szavéta hagyatéka — Molnár Imre.
1751. Kasava Petru hagyatéka — Molnár Imre.
1750. Ibircza Ádám hagyatéka — Molnár Imre.
1752. Kohn S. H. — Omaszca Gyula.
1757. Lipovana takarékpénztár — Gábor Vaszal.
1785. Braun és Politzer — Algya Ilie.
1791. Kir. kincstár s. t. — Szergyán Éva.
1795. Papp Jusztin — ifj. Vincze Miklós.
1802. Fischer M. s. t. — Thurzó Károly.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1544. Adler Lajos és fia — Polacsek Ede.
1753. Berger Iszó — Reisner Emánuel.
1722. Erdélyi ref. egyház — Berzeviczy Béla és neje.
1723. Erdélyi ref. egyház — Berzeviczy Béla és neje.
1754. Dágó Gavrilla — Págo Iván s. t.
1755. Verner Sal és fia — Pellegrini József.
1776. Dr. Papp István s. t. — Kiss József.
1779. Kálló Béla — id. Mandl Leopold.
1780. Kálló Béla id. — Mandl Leopold.
1781. Kopstein Lipót és testvére Katz Ferencz s. t.

REGÉNY-CSARNOK.

38.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: **Tátraházi R. P.**

Nem merte kimondani, de mind a ketten értették mégis, szóval, sokat mondó pillantásokkal néztek egymásra. Waldheim tért először magához ámulatából:

— Végzetes dolog — mondogatta gépiesen — végzetes dolog, — hogy ebbe az ügyben belekeveredtem, egészen más fordulatot vett, mint először hittem. — Elhallgatott. — Haldenschwangtól is kaptam levelet — folytatta — azt írja, eljő délelőt, valami fontos beszélni valója van. Biztosan az is erre a szerencsétlen dologra vonatkozik.

— Bizonyosan. Vagy a Haldenschwang környezete vagy a tied követte el ezt az indiscretiót.

— Igen — szakította félbe Waldheim. — Ugy kell lennie. Haldenschwang kétségen kívül nemes ember, más élt jóságával vissza — még a gondolata is majdnem kivan zárva. Ismét gondolkozni kezdett, vonásai folyton komolyabbak, sötétebbek, végre vontatottan így szólt:

— Egy, habár gyenge álláspontom mégis van. Emlékezz csak Haldenschwang kivel beszélgetett X-ben.

— Beretzkyt — gondold? — szólt Kern, gondolkozva. Tőlünk orosz szolgálatba szegődött, nem kóser jellem, de ilyenre talán mégsem képes, ilyen aljasságra nem lehet.

— Művelt, fiatal ember — szólt Waldheim kitérőleg — Haldenschwangot egyéb iránt figyelmeztettem, hogy velem ne igen érintkezze mélyben. — Ravaszsgal könnyen belepillantott irataiba, ha éppen akarta.

— Nagy merészség és lelkiismeretlenség kell hozzá — vélte Kern. Máskülönb az kell hinnünk, hogy így történt, hogy így van a dolog; ő volt az, a ki árulást követett el. Hogy kin marad rajta, majd kideríti a vizsgálat és annak akkor vége van.

— Ez az, a mire én is gondolok, ez az, a mit nem tudok elviselni — kiáltott Waldheim. Vére fejébe tódult, kezei reszkettek a felindulástól. — Pályámon megakadok, bukásom lesz ha csak egy kis gyanu is esik reám, hogy vigyázatlan voltam, már pedig csak a carrier

amim még van. Eddig arra törekedtem, hogy családomnak dicsőséget hagyjak örökségül, most csak magamat tudjam kihuzni a hinárból. A dicsőség volt és az most is, életcéloim, feladatom, birnom kell, el kell érnem minden áron. Iróasztalához ült, írni kezdett.

— Mit csinálsz? kérde Kern.

— Tudósítást akarok beküldeni. Olvasd, rendeletet kaptam, hogy nyilatkozzam, hogy gyanu se legyen senkire. Felelni akarok. Nem panaszkodom senkire — azt jegyezd meg — csak gyanumat fogom előadni.

— A mivel valósággalfejen találod a szeget — egészítette ki Kern. Az olyan Haldenschwang féle jámbor gyanutlan emberek esnek áldozatul rendszeren az olyan sima embereknek.

Waldheimot elhagyta ereje, meredtszemekkel bámult maga elé. Irni kezdett, egy párszor megint abba hagyta.

— Nem akar menni — szólt mély megindulással — nem akar menni. Mindig előttem van az öreg Haldenschwang. Az ilyen dolgokat szivesebben mondom el szóval, mint írásban. Tóni aggódva nézett rá: Tőled várnak mindent, jövőd is kockára van téve. Előttem gyanud mindég alaposabbnak látszik.

E pillanatban jelentette be a szolgál az örnagyot. Kern távozott.

XIII. FEJEZET.

Gyakran megtörténik, hogy a játszó sors mindig arra törekszik, hogy két személyt egybe hozzon, a kik semmit sem kívánnak inkább mint hogy utjaik szétváljanak.

Waldheim, a ki azt hitte, hogy soha sem kell Petersdorff Irénnel többé találkoznia, soha sem kell előtte pirulnia, nőülése után tudta meg, hogy az a birtok melyet a báró örökölt Hohanegg közvetlen közelében fekszik. Első felindulásában megesküdtött, hogy Hohaneggbe soha sem teszi a lábát. Egyedül Olga vette rá, — akkor még telve volt szerelemmel, — hogy megnézzék az ő kis birodalmát, hogy mint urát oda is bevezesse. Ez még házasságuk első hónapjában történt, a mikor még nem szivesen mondott ellen neje kívánságainak. Azt hitte, hogy a rövid szinidő, a mit egy ilyen követési hivatalnok kap, eltelik a nélkül, hogy Bucheneggben rokonaival találkoznia kellene. Olga azonban másképp határozott.

Jól tudta a hercegnő részint Ervintől, részint másoktól, hogy Irén egykor nagyon közel állott szívéhez. Azonkívül meg igen regényesnek tetszett előtte, hogy annak ajánlja fel barátságát, aki szerette férjét. Alig érkeztek Hohaneggbe, csak azért, Waldheim előzetes megkérdezése nélkül a leggyöngédebb szavakkal követséget küldött, hogy tudassa, mennyire vágyik ő férje rokonait megismerni — és rögtön fel is tette a kérdést: mikor találhatja otthon a családot.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A királynék Nauheimben.

Bécs, július 16. (Saját tud. táv.) A királyné délelőtt Nauheimbe érkezett, hivatalos fogadás nem volt. A közönség ovációkkal fogadta. Kiséretében Sztáray grófné udvarhölgy volt.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: Megczáfolják azt a hirt, mintha Kurlinden tábornok az államügyészségnél feljelentette volna Bertulus vizsgálóbíró, valamint megczáfolják az Eszterházy szabadlábra helyezéséről szóló hirt is.

Budapest, július 16. (Saj. tud. táv.) Párisból távirják: Az »Aurore« közzé teszi Zolának, Brisson miniszterelnökhöz intézett levelét, amelyben kifejezést ad

abbeli csodálkozásának, hogy a politikai világ, a tudomány vagy a művészet egyetlen tagja sem csatlakozik Dreyfus védőihöz és kijelenti, hogy egyetlenegy miniszterium sem lesz állandó addig, amíg a Dreyfus-ügy el nincs intézve. Zola bírálat alá veszi Cavagnac hadügyminiszter nyilatkozatát; nevetséges komédiának mondja a kormány által rendezett enquete-et. Azt állítja, hogy a kamarával közölt iratok vagy hamisak vagy nem vonatkoznak a Dreyfus-ügyre.

Az olasz parlament ülészakának berekesztése.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Rómából távirják: A Stefáni-ügynökség jelentése szerint Umberto király tegnap este aláírta azt a leiratot, amelylyel a parlament ülészakát berekeszti.

A new-yorki értéktőzsde állaga.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Az értéktőzsde szilárd irányzattal nyílt meg; később lanyha lefolyású, zárlat lanyha és nyomott. Részvényforgalom 218.000 darab.

A washingtoni kincstár eredménye.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) A kincstári hivatalnak a külkereskedelemtől szóló kimutatása szerint a kivitel ebben az évben 615 millió dollárral multa felül a behozatalt. Ehhez hozzá kell számítani 44 milliót a kivitt ezüstért, az aktív állással szemben pedig az arany-behozatal 100 millió dollárral emelkedett.

KÖZGAZDASÁG.

Kalászkok.

Eredmény. — Vám-ankét — Anyagi helyzet.

Noha még folynak az aratási munkálatok javában, azért már tisztában van az eredménnyel egy a gazda, aki az egész éven át az eredményt latolgatja; de tisztában van vele az is aki csak a termés jelentéseket és börze tudósításokat lesi. Különben a találgatások helyett, mely elvégre is individualis lehet, fogadjuk el azt az eredményt, a mit a földmívelésügyi miniszter jósol, tekintsük egy a helyzetet, amint azt a földmívelésügyi miniszter jelentései elének állítják, de ez csakis az egység érdekében történik.

E jelentések szerint a természeti csapások a gabonaneműekben ismételtén kárt tettek, mert ezek a tul sok csapadéktól megdőltek, a nedves időjárástól pedig néhol a levélrozsda jelentkezik. A gabona néhol nem mennyiségileg, hanem csak minőségileg károsodott, néhol várakozáson felül sikerült termés van pl. Biharmegye némely helyein. Országos átlagban csak középtermés várható. A kapás növényeket illetőleg különösen a tengeri biztat szép sikerrel, minek érezhető is hatása a tengeri árokon.

A buza árak a tőzsdén 20—40 kr-ig estek.

*

Az uborka szezon beült a politikába, beült a közélet egyéb terein, beült többé kevésbé a társadalmi téren is. Hiába minden erőlködés, mert az uborka a komoly dolgok iránt is érdeklődik, sőt némely jó talajon egészen ki is virágozik. A vámtarifa tervezet fölötti tanácskozásokat értem, ahol mind sürűbben faggatják egymást a gyűlés tagjai ittlétük czélja felől. Feleletet meg senki sem kapott, de kétes értékű vállvonogatást annál inkább. A gyűlés különben eddig két fontos dolgot konstatált, melyért különben kár volt felfáradni. Az ugyanis, hogy agrár vámpokra szükség van, szüksége van erre különösen egy agrárállam-

nak — a dolog természetéből következik. A másik fontos dolgot már a szemlélő konstatálja.

Az autonóm vámterület járt szájról-szájra, midőn a miniszteri tervezet köztudomású lett és most a bizottság tisztelt tagjai szinte elszörnyűködnek e tervtől. Ez a megfontolás igen jó! Oly hosszú ideig tartó gazdasági kapcsolatot, amilyen köztünk és Ausztria között volt — nem lehet Nagy Sándor módjára egyszerre ketté szelni.

A magasabb fokú eséplésnek, különben amint Dániel Ernő br. kijelentése sejtetni engedti — mihamarabb vége lesz.

*

Ki ismeri Magyarország anyagi helyzetét? Csak igen kevés választottak. Gazdasági kérdések ismerete még nem ment át a nagy tömegbe, de nem is mutatkozik iránta semmi érdeklődés. Általában bizonyos apathia mutatkozik e téren. Szinte mosolyognunk kell, midőn egyes külföldi népgyűlések híreit olvassuk, melyen gazdasági kérdések forogtak szóban, mint pld. az aranyvaluta, bimetalizmus, buza árhanyatlás stb. stb. kérdése. Mosolyognunk kell, mert ezek a gyűlések nálunk bizony aligha sikerülnének az érdekeltség hiánya miatt. Ez pedig igen káros körülmény akkor, amidőn egyes az ország anyagi érdekeit érintő kérdésben a közvéleményre kell apellálni. Ha mi oly ellenállást tudtunk volna ébreszteni közvéleményünkbe mint Ausztria a magáéba, akkor bizonyára nem kellene most a legképtelenebb követeléseknek engednünk és nem hallanánk a Lajthán tuáról annyi szitkozódást ellenünk mert a közvélemény éber figyelme visszautasítaná ezeket s erélyes fellépésünk nyomán támadó tekintélyünk védő pajzsul szolgálna ezek ellen.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 16

Buza őszre	— — — — —	8.61
Buza tavaszra	— — — — —	4.26
Tengeri	— — — — —	5.14
Rozs őszre	— — — — —	6.72
Zab őszre	— — — — —	5.63

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 16.

Salgótarjáni	— — — — —	622.—
Waggon-kölcsön	— — — — —	244.—
Villamos vasut	— — — — —	256.75
Osztrák hitel	— — — — —	359.10
Magyar hitel	— — — — —	394.1/2
Allamvasut	— — — — —	357.80
Déli vasut	— — — — —	78.—
Rimamurányi	— — — — —	251.25
Magyar jelzálog	— — — — —	250.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	261.60
Iparbank	— — — — —	107.—
Budapest közuti	— — — — —	380.50
Kereskedelmi	— — — — —	1435.87

Bécs július 16

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	— — — — —	359.1/8
Magyar hitel	— — — — —	395.—
Allamvasut	— — — — —	357.5/8
Birodalmi márka	— — — — —	58.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 16-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	120.85
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	— — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	— — — — —	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.80
Horvát-szlávon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	158.—
Tiszabályozó és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139.75
Osztrák járadék papírban	— — — — —	101.50
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	101.50
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	121.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	142.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — —	910.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	356.10
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	357.50
Páris vista	— — — — —	952.—
Német birodalmi márka	— — — — —	78.85
London viste	— — — — —	11.99
Páris vista	— — — — —	47.55—
20 márkás arany	— — — — —	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

A budapesti „Nemzeti” színház műsordarabja.

Ma vasárnap, 1898. július 17-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

A kukta-kisasszony.

Énekes bohózat.

Evadberlet 73. szám.
Páratlan.

Kisberlet 71. szám
Páratlan.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Felhő Klári.

Népszínmű dalokkal 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Özv. Aba Györgyné	— — —	Laczkó A.
Aba András, fia, molnármester	— — —	Tompa K.
Felhő Klári (árvalányok, Abáné)	— — —	Székely Irén.
Felhő Katicza (fogadott leányai)	— — —	Turchányi O.
Fátyol Ferko, molnár-legény, Abák rokona	— — —	Kassai K.
Tenger Ádám, molnár ezsmester	— — —	Szentgyörgyi I.
Bálint, fia	— — —	Várad M.
Csik Vendel, szabó mester	— — —	Vendrei F.
Istók fia	— — —	Leövey Leo.
Viola Éva	— — —	Szilágyi B.
Rokkáné, Tenger gazdasszonya	— — —	K. Árpási Kata.
Gerő, keresztfia, molnárinas	— — —	Iványi A.
Szita Pista	— — —	Pataki Béla.
Tömjén János, esperes	— — —	Bartos Gy.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn:

Fáy Szeréna első felléptével:

ANGELO.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Hugo V.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívás.

Az egyesület nagyvárad **László- és Hunyady gőzmalom** részvénytársaság

László malom telepén

malom munkások, folyó hó 20-tól kezdve reggeli órákban a társulat főmolnáránál alkalmaztatás céljából jelentkezhetnek.

273 1-1

Van szerencsém értesíteni a tisztelt gazdálkodó és terménykereskedő urakat, hogy a már számos év óta fennálló

zsákkölcsönző intézetemet

ismét

50,000 darab új zsákkal gyarapítottam,

melyeket a legjutányosabb ár mellett kölcsönzők ki.

Eladásra új zsákokat és ponyvákat mesés olcsó árban számítok.

Tisztelettel

Rosenfeld Márton
Szent-László-tér (Weinberger-ház.)

Alapított 1806.

Alapított 1806.

„ROCK“

LONDONI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Alaptőke 24 millió korona.

Biztosítéki alap 74 millió korona.

Legnagyobb nyeresemény részesedés. — A Rock által elért tiszta nyereség két harmad részét visszafizeti a biztosítottaknak.

Legutóbbi díjbevétele kitétt 20.214,000 koronát
felosztott nyereseményül 6.065,905

ez megfelel a díjbevételek 30 százalékának.
Tehát a legolcsóbb életbiztosító társulat

Hajdu- és a Biharvármegye részére főképviseelő

„Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank.”

Értesítés!

Minden félreértés kiküldése végett a n. é. közönség értesítésére adom, hogy **Zöldfa-utca, Déry-házból üzletemet áthelyeztem s ott fiók-üzletet nem tartok** — minden ilyen híresztelések, magától értetődőleg, elesenek.

Ujjonnan berendezett és dusan felszerelt

üveg, porcellán és lámpaüzletemet

május 1-től ugyancsak Zöldfa-utczában, a volt Ipar-kávéház helyiségébe helyeztem át. Nagy raktárt tartok és igen jutányos áron árusítom minden e szakmához tartozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irántam tanúsított jóindulatát továbbra is kérem.

Kiváló tisztelettel

Kalmár J a k a b,

214 5-10 Nagyvárad, Zöldfa-utca 29.

ORSZÁGH ANTAL

orgona készítő.

Nagyvárad, Fő-utca 51/15

Elvállal és készít templomi orgonákat a legujabb vivmányok után.

Átalakít, javít, tisztít és hangol jótállás mellett pontosan és jutányos árban.

tisztelettel:

ORSZÁGH ANTAL,

orgona készítő.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lajgyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el. Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagsága 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vizonteladónak megfelelő árendemény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.
Egyedül elárúsító raktár Nagyváradon: Elgner Ede.

136 14-50

Tarr és Társa építkezési vállalat Nagyváradon.

Van szerencsém a t. cz. építelő közönséget értesíteni, miszerint sikerült a „Tóth Jenő és Társa” nagyvárad fakeskedő cégé baltagját STEINER B. urat az általam jövőben vállaltó építkezésekhez társul fogadnom, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy kellő tőke fölött bőven rendelkezvén, a legmészebb menő igényeknek egy a szolid kivitel, valamint jutányos árak és kedvező fizetési feltételek tekintetében megfelelhetek.

Építkezési vállalatunkat „Tarr és Társa építkezési vállalat” törvényszéki legjegyzett cég alatt fogjuk vezetni, építési irodánk pedig az eddigi helyiségben (Szent-János-utca 322. sz. a. házamban) lesz, a hol az építkezési szakmába vágó mindenféle megrendeléseket elfogadunk; ezeknek finanszírozását társam keresztül viszi, a technikai vezetést pedig én végzem és mint eddig, jövőben is legfőbb törekvésem lesz a bennünk helyezett bizalomnak becsülettel és tisztességes uton megfelelni.

Czégünk a helybeli építkezéseken kívül a megyénkben is előforduló mindennemű magán és testületbeli (községi, hatósági, uradalmi stb.) építkezéseket felvállal és minthogy a 320-2/882. sz. miniszteri jogszabály szerint

emeletes házak és templomok

építésére is képesítve vagyok, vállalatunk az építkezési szakmához tartozó mindennemű megbízatásnak képes megfelelni.

E tekintetben felvilágosítással nevezett irodánk, esetleg Tóth Jenő és Társa fakeskedő cégé Nagyváradon szívesen szolgál.

Kiváló tisztelettel

TARR GYÖRGY.

241 5-10

A felső-ausztriai
jelzálog és hitel-bank
és a strassburgi egyesült
országos hitelbankok
főképviseletése

nagy földbirtokokra kölcsönöket és **konvertálásokat** engedélyez az összegek nagyságának megfelelőleg 4—4½%-os kamatokra; nevezett főképviseletés **bérházakra** is közvetít kölcsönöket 5—5½%-os kamat és a legelőnyösebb feltételek mellett. Az ügyletek minden előleg nyújtása nélkül a leggyorsabban bonyolítatnak le.

Folyamatban levő kölcsönügyleteknél a véglebonnyolítás előtt előleg is adatik.

Ugyanitt egy 500 holdas elsőrendű szántóföldes birtok, Nagyváradhoz közel, eladatik, A birtokmegvételhez pár ezer forint elégséges, mert arra 50.000 forintig 4%-os kölcsön azonnal kapható. 213 5—10

Breitner József,

az ingatlan-hitel és jelzálog-forgalmi iroda tulajdonosa

NAGYVÁRAD, Pével-utca 376. szám.

Válogatott
befőzni és enni való
cseresnyék!

1 kiló spanyol megy I.	—40,	—50
1 » kemény cseresnye, nagy	—40	
1 » » » kisebb	—30	
1 » hólyagos cseresnye, enni való	—24	
1 » zöldbab	—80	
1 » óriás ananász eper	1.—	
1 » kisebb » »	—70	
1 » erdei eper	—60	
1 » nápolyi körte	—80	

Ezeket kivül minden féle befőzni és enni való gyümölcsök, valamint korai fözélékek a legolcsóbb napi ár szerint kaphatók.

Tisztelettel

BENKŐ KÁLMÁN utóda,
Nagyvárad, Fő-utca.

209 5—5

UJ!

UJ!

„Messzelátó“ (Törvényes, védve.)

Ez az egészen kitünően szerkesztett messzelátó 10-szeresen mutat, a mi csak kiváló tábori messzelátók-nál fordul elő. **Meglepően nagyszerű távollátás!!** Mindenütt bámulatos eredmény! Különösen utazás, kirándulás alkalmával stb. A próba felülmul minden vá-rakozást. Az ár bámulatosan olcsó **2 frt 75 kr.** (bér-mentve), elegáns tokkal. Küldik bélyegekért is vagy után-vétellel

G. SCHOLZ, Wien, 11.
Kleine Pfargasse 31.

Kérem az ujságot megnevezni. 238 1—3.

PORJESZ HERMAN

butor gyári raktára

NAGYVÁRADON, Zöldfa-utca, 34. szám.

Elegáns asztalos- és kárpitos butorok, háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések, vas,- réz és hajlitott fabutorok rendkívüli nagy választékban, minden modern styl szerint.

— Kivánatra képes árjegyzék bérmentve. —

Pontos kiszolgálás!

207 5—10

Coulans eljárás!

Nagyvárad-Szóllósi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szóllós (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitünő minőségű** erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagyszabású és kitünő rendszerű **új ászok** és **jégpinczét építettünk**, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket **ugy hordók**, mint **50 palaczkot tartalmazó ládákban** közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szóllósön (Nagyvárad mellett)** avagy **városi irodánkban Nagyváradon** fogadunk el.

➡ Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. ➡

Árjegyzékkel kívánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen

212 5—10

kiváló tisztelettel **Nagyvárad-Szóllósi Gőz-Sörgyár.**